

**Egység a sokféleségben – beszélgetés
Ján Figel' európai biztossal**

Egység a sokféleségben - 2008 a Kultúrák Közötti Párbeszéd Európai Éve

A KultúrPont Iroda munkatársa a 2008: a Kultúrák Közötti Párbeszéd Európai Éve kezdeményezés ötletének felvetőjével, Ján Figel' oktatásért, kultúráért, és ifjúságért felelős EU-biztossal beszélgetett az évről és annak tervezett programjairól.

A kultúrák közötti párbeszéd európai évének ötlete Ján Figel'-től, a kultúráért felelős európai bizottsági biztostól származik. Figel' elképzelését 2004. szeptemberi európai parlamenti meghallgatásán terjesztette elő. A politikus örömmel fogadta, hogy e témáról kérdeztük.

Európa jelentős változásokon ment, megy keresztül - kezdte a beszélgetést Figel' - a folyamatos bővítések, az egységes piac teremtette megnövekedett mobilitás, valamint az Európán kívüli világgal folytatott jelentős kereskedelmi és munkaerő-csere-folyamatok összehatása révén. A kultúrák közti párbeszéd nemcsak az európai népek egymáshoz való közeledésének nélkülözhetetlen eszköze, hanem ezek kultúráit is

közelebb hozza egymáshoz. Figel' hangsúlyozta, hogy jó lenne, ha valamennyien észrevennénk: **Európa sokkal több egyszerű piacnál.** Kiemelt szerepe van a nyitottságnak, hiszen ennek alapján könnyebb szembenézni a jövő kihívásaival. Nem szabad elfelejtenünk, hogy **a sokszínűség erősíti Európát.** Használjuk ki ezt az adottságot - tette hozzá a szlovák politikus -, hiszen Európa ereje ebben rejlik.

Ezt a gondolatmenetet folytatva Ján Figel' hozzáfűzte, hogy **a nyelvi, etnikai és vallási sokszínűség tisztelete elengedhetetlen.** Az Unió nem a különbségek eltüntetését irányozza elő, nem egységes identitás kialakításáról szól, hanem az **Európa népei közötti szorosabb együttműködés és megértés a cél.** Jól látható és tapasztalható - folytatta -, hogy a migráció nehézséget jelent egyes régiókban. Az új tagállamoknak a csatlakozás gazdasági kérdései mellett egyéb kérdésekkel, például a kisebbségek helyzetével is foglalkozniuk kell - a roma közösségek ügye például több régióban is érzékeny terület. Kiemelte, demokratikus szabad Európa csak demokratikus és szabad közösségeken alapulhat. Azok számára is **azonos lehetőségeket kell biztosítani,** akik ma még hátrányos helyzetben vannak.

Oktatás és kultúra

A 2008-as európai év különleges eszköz **az Unió területén élő emberek, polgárok figyelmének felhívására a közös európai értékekre.** „Arra gondolok – mondta Figel’ -, hogy a párbeszéd képes a társadalom valamennyi területét, alkotórészeit megmozgatni és bevonni a közös programba.” A figyelem felhívása többek között azért fontos, mert nyitott európai polgárokra van szükség, hogy **a sokszínűség ne konfliktusokhoz vezessen, hanem inkább a közös érték tiszteletét váltsa ki.** A kultúrák közötti párbeszéd, a kulturális tevékenységben való részvétel segíthet a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok társadalmi kirekesztettségének, elszigetelésének leküzdésében. „Szeretném hinni – mondta Figel’ -, hogy a kultúrák közötti párbeszéd segíthet abban, hogy ezek a csoportok újra helyet találjanak az adott társadalomban.”

A kulturális párbeszéd nemcsak a figyelemfelkeltésre jó, hanem segít **jobban megismerni egymást** - különösen ami a kulturális hagyományokat, a vallási gyakorlatot és a történelmet illeti. „Nem győzöm hangsúlyozni – mondta a biztos -, hogy a kultúrák közötti párbeszéd segíthet a magán-, a társadalmi és a polgári élet alapvető értékeinek átadásában. Ezek: a szolidaritás, a tolerancia, a demokrácia és a kulturális sokféleség megértése.” Regionális és helyi szintű együttműködésre van szükség oktatási és képzési létesítmények, nem-kormányzati szervezetek, ifjúsági, sport-, kulturális és vallási szerveződések részvételével.

A Kulturális Párbeszéd Európai Évének céljai között találjuk a **kultúrák közötti párbeszéd előmozdítását**, és egy olyan **tevékeny és a világra nyitott európai polgárság megteremtését**, amely tiszteletben tartja a kulturális sokszínűséget, s amelynek alapja az uniós közös érték. Ez a párbeszéd az ismeretek cseréjének és a kultúrák megismerésének legfontosabb eszköze lehet.

A Bizottság az európai évre **10 millió eurós költségvetést** biztosít. Ebből a keretből finanszírozzák azoknak a **projekteket**, amelyek **közösségi szinten** főleg a fiatalok figyelmét hívják fel az európai év célkitűzéseire. **Tagállami szinten** az európai dimenziójú programok számíthatnak uniós támogatásra, közösségi szinten pedig az európai év előkészítését, illetve hatását vizsgáló kutatások és tanulmányok elkészítését finanszírozzák.

Ján Figel’ ugyanakkor hangsúlyozta, hogy lehetőséget kell biztosítani az állampolgároknak arra, hogy a párbeszéd keretében részt vehessenek egy egységes Európa építésében, amely demokratikus és kulturális sokszínűsége révén gazdagabb és összetartóbb lesz.

Várt eredmények

Arra a kérdésre, hogy mit vár ettől az évtől, a biztos azt felelte, elsősorban a **figyelem felkeltését** a sokszínűség adta gazdagság iránt; a **tolerancia és kölcsönös megértés ösztönzését**; és nem utolsó sorban a közös értékeken, történelmen és kultúrán alapuló **európai identitás fejlesztését.** Figel’ még két, számára fontos dolgot tett hozzá,

nevezetesen az aktív európai polgárság koncepcióját, amely fontos szegmense lehet az évnek, valamint a közösséghez tartozás érzésének fejlesztését.

A biztos utalt arra is, hogy egyre többet hallani a multikulturális **problémákról**, feszültségekről. Ezek **megoldásaként** a közös párbeszédre - **kultúrák közötti párbeszédre szólít fel**. „A párbeszéd az érettség jele. Egy **párbeszéd során** egy meg egy az kettőnél több, hiszen különféle **szinergiák lépnek működésbe**. Párbeszéd nélkül az előbbi összeadás végeredménye kettőnél kevesebb, mert félreértések lehetségesek, elveszhetnek információk. Párbeszéd nélkül elveszítünk valamit – mondta a szlovák politikus - és így a félreértés és a konfliktusok felé megyünk, vagyis épp azt érzük el, amit nem szeretnénk.” A kulturális párbeszéd folytatása szerinte egyaránt fontos a helyi, regionális, nemzeti, európai és nemzetközi/globális szinteken.

„Fontosnak tartom – tette hozzá a biztos,- hogy az új tagországok is csatlakozzanak ehhez a programhoz. Azonban **ideje lenne túllépni a „régi-új tagállam” felosztáson**. Az úgynevezett nyugaton helyenként azt gondolják, a bővítés problémát okoz, és tartanak tőle. Mi Szlovákiából úgy látjuk, hogy a bővítés inkább az unió „európaizálását” jelenti, gazdagabbá, versenyképesebbé teszi az Uniót.”

„Tisztában vagyunk azzal, hogy különbözőek vagyunk és egyediek – mondta Ján Figel’ -, az emberiség nagy egységének tagjai vagyunk, mégis az identitásunknak van személyes, nemzeti, regionális szintje is.” Az, hogy az identitás konfliktusforrás lenne, szerinte félreértés. Véleménye szerint az a sikeres ország, ahol megmarad az identitás, törődnek az anyanyelv ápolásával, s emellett tudatilag és érzelmileg nyitottak más kultúrák iránt.

A következő év a kreativitásé

A biztos végezetül elmondta: a **2008-as** események egyfajta **folytatásaként 2009-et a kreativitás és az innováció évének szeretnék nyilvánítani**. Az Unió egyik nagy problémája, hogy jó képességű szakemberei Amerikába, Ázsiába mennek dolgozni, márpedig az Unió versenyképességének javításához rájuk Európában van szükség. Itt **kapcsolódunk a Lisszaboni Stratégiához**, amelynek egyik célja, a több és jobb munkahely létrehozása, a fenntartható fejlődést helyezi előtérbe. Többet kell tehát foglalkozni az innovációval. Nem a friss tőkére kell alapozni, hanem a kreativitásra és beruházásra, mert ezek lesznek aztán a növekedés eszközei.

Bővebb információ:

A KultúrPont Iroda honlapján:

<http://www.kulturpont.hu/kulturakozi>

<http://www.kulturpont.hu/figel>

A DGEAC honlapján:

http://ec.europa.eu/culture/eac/dialogue/dialogue_en.html